

ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ПРОЕКТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Організаційне проектування підприємства» складена відповідно до освітньо-професійної програми Економіка підприємства підготовки спеціальності 051 Економіка ступеня вищої освіти Бакалавр.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є вивчення сукупність теоретичних, методичних і практичних аспектів організаційного проектування підприємств.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Організаційне проектування підприємства» тісно пов'язаною з дисциплінами «Менеджмент», «Підприємництво», «Організація та планування», які вивчаються раніше, та допомагає у вивченні дисциплін «Стратегія підприємства», «Потенціал і розвиток підприємства».

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета вивчення навчальної дисципліни «Організаційне проектування підприємства»: формування теоретичних знань і практичних навичок щодо методологічних та методичних основ проектування підприємств, враховуючи відповідні законодавчі акти.

1.2. Основні завдання навчальної дисципліни «Організаційне проектування підприємства»: вивчення основних концепцій, понять, методів і підходів, які використовуються у світовій практиці до процесу організаційного проектування; обґрунтування організаційної структури та структури управління підприємства з урахуванням впливу ситуаційних чинників як важливого організаційного резерву підвищення ефективності функціонування підприємств.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані наступні компетентності:

– загальні:

- ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії.

– фахові:

- СК 8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудова відносин.
- СК 10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.
- СК 11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.
- СК 12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.
- СК 13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

Програмні результати навчання:

ПРН 4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

ПРН 5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

ПРН 6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

ПРН 10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

ПРН 12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН 15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПРН 17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в однієї або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

ПРН. 18. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.

ПРН 21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПРН 23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин 3 кредити ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1: Предмет та завдання організаційного проектування

Зміст, мета і завдання організаційного проектування. Місце організаційного проектування в системі наукового знання. Основні методи, категорії, поняття, що розкривають сутність науки, характер організаційної діяльності. Методи комплексного і функціонального аналізу, системного й історичного підходів. Тлумачення найважливіших концептуальних термінів.

Тема 2: Організація як об'єкт організаційного проектування

Організація як універсальна категорія. Підходи до визначення організації як системи і як процесу. Три положення генезису організації. Сутність організації як сукупність проявів, що відображають загальні, характерні і специфічні риси організації.

Загальні закони організації: закон синергії; закон самозбереження; закон розвитку; закон відповідності різноманітності системи, що управляє, різноманітності керованого об'єкта; об'єктивний закон пріоритету цілого над частиною; загальний закон врахування системи потреб. Часткові закони організації, що діють у конкретних ситуаціях та певних видах діяльності. Специфічні закони організації: закон інформованості-впорядкованості; закон єдності аналізу і синтезу; закон пропорційності і композиції; закон диференціації й універсалізації функцій; закон своєрідності; закон соціальної гармонії; закон оптимального завантаження; закон ефективного сприймання і запам'ятовування інформації. Принципи організації: структурні, процесу кінцевого результату.

Тема 3: Основні складові та методологічні підходи оргпроекування

Організаційне проектування як процес знаходження відповідності між ключовими елементами організації: організаційна структура і структура управління, персонал, завдання, системи рішень і заохочень, неформальна організація й організаційна культура. Основні моделі організаційного проектування: механістична, органічна, системна, структурна. Загальносистемні властивості організації: цілісність, ієрархічність, інтегрованість.

Тема 4: Етапи і методи організаційного проектування

Проектування організацій як процес з функціонально пов'язаних етапів зі створення проекту: передпроектні роботи; технічне проектування; робоче проектування. Етапи

проектування структури організації: аналіз організаційної структури, що діє; проектування організаційних структур; оцінювання ефективності організаційних структур. Методи оргпроектування: аналогій; експертно-аналітичний метод; метод структуризації цілей; метод організаційного моделювання.

Тема 5: Організаційні структури та структури управління

Поняття структури організації. Принципи побудови організаційних структур: економічності, оптимальності, оперативності, надійності. Формальна та неформальна організаційна структура. Елементи структури та зв'язки в організації. Концепції організаційних структур: класичної теорії організації, сучасна теорія організаційних систем, теорія диференціації й інтеграції. Основні характеристики структури організації: складність, формалізація та централізація. Бюрократичні форми організаційних структур. Органічні форми організаційних структур. Сучасні напрямки вдосконалення організаційних структур.

Тема 6: Ситуаційні чинники організаційного проектування

Стан зовнішнього середовища, його складність та динамізм. Технологія роботи всередині організації. Основні типи технологій, які слід враховувати проектуванні організації. Стратегічний вибір керівництва організації стосовно її цілей. Розмір організації та цикл її існування. Фактори, що впливають на вибір структури управління підприємством.

Тема 7: Організаційна культура як чинник забезпечення ефективності організаційного проектування

Поняття, структурні елементи і властивості організаційної культури. Поверхневий, підповерхневий, глибинний рівні організаційної культури. Властивості організаційної культури, що базуються на її істотних ознаках: загальність, неформальність, стійкість. Функції організаційної культури, що визначаються внутрішнім станом формального механізму організації; та ті, що визначаються необхідністю адаптації організації до свого зовнішнього середовища. Класифікація організаційної культури, її матеріальна та духовна частини. Суб'єктивна та об'єктивна організаційна культура. Система методів підтримки організаційної культури. Зміна організаційної культури.

Тема 8: Ефективність діяльності організації: економічні та соціальні аспекти

Поняття ефективності діяльності організації. Підходи до визначення ефективності організації. Модель ефективності діяльності організації. Чинники ефективності організації: загальносистемні, зовнішні, управління розвитком. Чинники, що найбільш істотно впливають на ефективність організаційної системи. Критерії організаційної ефективності та види ефектів. Типи критеріїв оптимальності. Оцінювання ефективності діяльності організації. Форми ефектів організації: економічна, соціальна, організаційна. Метод послідовного порівняння за допомогою стандартних оцінок. Оцінювання ефективності організаційної системи.

Тема 9: Етапи і методи реорганізації

Реорганізація підприємства: злиття, приєднання, розподіл, виділення чи перетворення організації в іншу організаційно-правову форму. Підготовчий етап. Збір інформації та вивчення проблем. Розробка загального розуміння проблем. Організаційно-технічне проектування. Соціальне проектування. Перетворення.

3. Рекомендовані джерела інформації

1. Бакай С.С. Основи теорії організації. Курс лекцій. Полтава: Камелот, 1999. 96 с.
2. Быкова А. Организационные структуры управления / Быкова А. – М.: ОЛМА ПРЕСС Инвест: Институт экономических стратегий, 2003. 160 с.
3. Мильнер Б.З. Теория организаций. Курс лекций. М.: Инфра – М, 1998. 336 с.

4. Монастирський Г.Л. Теорія організації [Електронний ресурс] : навч. посіб. К.: Знання, 2008. 319 с. Режим доступу: <http://westudents.com.ua/knigi/334-teorya-organzats-monastirskiy-gl.html>
5. Організаційне проектування підприємства : навч.-метод. посіб. / М. В. Макаренко, В. П. Гудкова, О.В. Познякова, С. О. Крищенко. К.: ДЕТУТ, 2014. 121 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://lib.detut.edu.ua/files/fem/ekopt/1051.pdf>
6. Солодкая М. Теория организации [Электронный ресурс] : учебное пособие. Оренбург: ИП Осиночкин Я.Н., 2015. 211 с. Режим доступа: <http://www.studfiles.ru/preview/5849181/>
7. Чернявський А.Д. Організаційне проектування : навч. посіб. К.: МАУП, 2005. 160 с.

